

Sophie:58

ISSN 1602-9631

Sophie Brahe (1556–1643) var Danmarks første kvindelige astrolog

---

Astrologisk Forsknings Center

IDEOPLÆG

af Anders Rosendahl

Astrologisk Forskningscenter (AFC) er et uformelt netværk af forskere, som bedriver forskning i astrologi på et teoridrevet videnskabeligt grundlag, og af mennesker som støtter dette arbejde. Netværkets formål er at skabe et forum for sparring og ideudvikling samt at være platform til at definere forskningsprojekter og søge midler til at gennemføre disse.

Astrologi defineres som den hypotese, at astronomiske fænomener har en korrelation med objektive og subjektive fænomener på jorden. Horoskopisk astrologi er hypotesen om, at planeternes stilling ved tilsynkomsten af en organisme har en korrelation med ydre og indre begivenheder og processer i den pågældende organismes livsforløb. Horoskopisk astrologi anvender således et diagram over planeternes stilling på himmelen i et menneskes fødselsøjeblik (et såkaldt horoskop) og tolker dette som et symbolsk udtryk for dette

menneskes liv (både psykologisk som indikation for menneskets karakter samt fysisk som en indikation for livsbegivenheder). Med astrologi menes i det følgende både astrologi i bred forstand samt horoskopisk astrologi.

Indtil for 400 år siden var astrologi en anerkendt videnskab, men i moderne tid opfattes astrologi oftest som pseudovidenskab (Larsen et al., 2016). Årsagen til den moderne opfattelse skal søges i det virkelighedsbillede, der fremkom som følge af den videnskabelige revolution i 1543-1600. I dette virkelighedsbillede er universet en fysisk mekanisme bestående af genstande, der vekselvirker kausalt gennem kraftoverførsel. I et sådant virkelighedsbillede er astrologi umuliggjort, da man næppe kan

forestille sig en kraftpåvirkning fra meget fjerne planeter, der er stor nok til at have nogen væsentlig betydning for mennesker. Endvidere har videnskabshistorien afdækket, at akademikere definerer deres identitet gennem et modsætningsforhold til bl.a. astrologi (Hanegraaf, 2012).

I det 20. århundrede bryder den klassiske fysiks virkelighedsbillede dog sammen på en række afgørende punkter: Kvantemekanikken afviser, at virkeligheden dybest set er kausal og afslører muligheden for at overføre information øjeblikkeligt og uden kraftoverførsel (akausalt). Kaosteori afslører, at minimale påvirkninger ikke nødvendigvis udjævnes over tid, men tværtimod kan have afgørende betydning for et systems adfærd (Bishop, 2015).

Videnskaben tegner derfor i dag et nyt billede, som ikke er i direkte modstrid med astrologi. Tværtimod kan der i denne ramme tænkes to kandidater til en virkningsmekanisme for astrologi: En akausal korrelation baseret på en underliggende helhed (holisme), eller en minimal kraftpåvirkning med afgørende betydning for (bl.a.) den menneskelige organisme.

Da astrologien endvidere traditionelt tilskrives en forudsigelseskraft, er der grundlag for, at astrologi potentielt kan udvikles til at blive en egentlig videnskabelig disciplin.

Centerets grundlag er følgende forsknings-spørgsmål:

- *Virker astrologi?*
- *Og hvis ja, hvordan?*

Spørgsmål 1:

Empiri - Virker astrologi?

Vi følger som udgangspunkt Karl Poppers videnskabssteori og dennes definition af videnskab: En videnskab er, ifølge Popper, kendetegnet ved at skabe hypoteser, der er formuleret så tilstrækkeligt præcist, at de kan afprøves. Da hypoteserne er universelle, er det ikke muligt at bekræfte dem positivt (man kan aldrig gennem afprøvning konstatere, at de gælder i alle de tilfælde, som man ikke har afprøvet). Men i stedet bør man omvendt søge at afkræfte (falsificere) hypotesen. Så længe det ikke lykkes at falsificere hypotesen, har man grund til at tro, at den holder. En videnskabelig hypotese er altså defineret som en hypotese, der er potentielt falsificerbar (Thornton, 2015).

Det er en udbredt opfattelse, at alle forsøg på at

afprøve astrologi på denne måde er slået fejl. Som eksempler kan nævnes:

Statistikerens Michel Gauquelin udførte i 1950'erne en storstilet undersøgelse, der bl.a. konstaterede en statistisk signifikant sammenhæng mellem placeringen af planeten Mars i fødselsøjeblikket og personens mulighed for at blive elitesportsudøver ("Mars-effekten") (Gauquelin, 1955). En senere undersøgelse kunne dog ikke replikere resultatet (Benski et al., 1996).

Fysikeren Shawn Carlson udførte i 1980'erne et dobbeltblindet forsøg, hvor 28 astrologer matchede over 100 personers horoskoper med disse personers psykologiske profiler. Resultatet var ikke bedre end tilfældigt (Carlson, 1985).

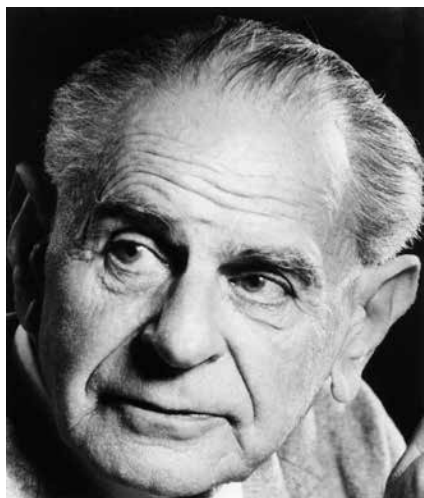
Begge undersøgelser falsificerer tilsyneladende "den astrologiske hypotese".

Ud over at det kan diskuteres, om Gauquelin-forsøget blev replikeret korrekt, er det mest alvorlige dog, at ingen af de nævnte (eller nogen øvrige) undersøgelser undersøger faktisk forekommende astrologiske hypoteser. En faktisk hypotese vil formentlig bl.a. omfatte, at et horoskop skal tolkes som en sammensat helhed (Rudhyar, 1936). Gauquelins undersøgelse vedrører en enkelt planetplacering, og endog en placering der ikke er i overensstemmelse med klassiske tolkningsprincipper. Carlsons undersøgelse afprøver de konkrete astrologers evner, snarere end en astrologisk hypotese.

En fair undersøgelse af astrologien vil altså søge at undersøge astrologien på dens egne præmisser, dvs. undersøge en kompleks teori for hele horoskopet. En sådan teori findes i dag ikke i en så præcis formulering, at den er potentielt falsificerbar (netop derfor har man hidtil undersøgt enten enkeltelementer eller en astrologs tolkning). Det er altså nødvendigt først at søge at formulere en sådan teori bag astrologien, før spørgsmål 1 kan besvares.

Et teoretisk bud på virkningsmekanismen bag astrologi vil endvidere muligvis udpege bestemte betingelser, forsøg skal overholde: Hvis der er tale om en akausal mekanisme, skal visse "tilfældigheder" omkring udvælgelse måske elimineres, da de vil kunne introducere forstyrrende korrelationer, hvilket endvidere kan have bidraget til at de hidtidige forsøg har fejlet.

Det skal nævnes, at astrologi var Poppers eget yndlingsseksempel på pseudovidenskab (Kuhn,

Karl Popper (1902-94)

1970): Det hænger naturligvis sammen med, at videnskab som nævnt ovenfor identificerer sig som anti-astrologi, og at det i den sammenhæng er vigtigt for en videnskabsteori at definere astrologi som ikke-videnskab. Men derudover peger det netop på, at astrologi mangler en bedre teoribygning for at kunne afprøves og derved kunne betragtes som videnskab.

Spørgsmål 2:

Teori - Hvordan virker astrologi?

Da det teoretiske arbejde således er betingelsen for at kunne besvare spørgsmål 1, er AFCs første mål og primære fokus derfor at søge teorien bag astrologi.

Vores opfattelse er således, at alle forsøg på at undersøge astrologien videnskabeligt indtil nu har haft et alt for ensidigt fokus på spørgsmål 1. Astrologi er mangefacetteret og kompleks og hviler på et virkelighedsbillede, der ikke opdeler verden i subjekt og objekt på samme måde som klassisk videnskab. Hvis man overhovedet vil gøre sig forhåbning om at undersøge astrologi fyldestgørende, er det altså først og fremmest nødvendigt at skabe en teoretisk forståelse af, hvad det i det hele taget er, man undersøger – hvordan sammenhængen er mellem virkelighedsbillede, teori og konkrete hypoteser. Man må med andre ord forstå så præcist som muligt, hvad det er astrologien hævder, og hvad dens udgangspunkt er for at hævde det, inden man kan udsætte den for afprøvning.

Når vi samtidig fastholder, at det langsigtede

mål også omfatter at kunne besvare spørgsmål 1, er det nødvendigt at teorien skal formuleres så præcist, at den kan afprøves. Afprøvning af komplekse modeller er i dag muliggjort gennem computerteknologi. Kravet til falsificerbarhed opretholdes således ved et ideal om at formulere de astrologiske teorier så præcist, at de i sidste ende kan implementeres som en computermodel, der kan afprøves.

Vores arbejde koncentrerer sig i første omgang om en afklaring af den teoretiske tænkning, der i forvejen er gjort inden for astrologien, f.eks. af Dane Rudhyar, Rodney Collin, John Addey, Robert Hand og Bernadette Brady - efterfulgt af en samtænkning med andre filosofiske og teoretiske vinkler.

Perspektiverne

AFCs arbejde har potentielt mange og vidtrækkende perspektiver (både ved en negativ og positiv besvarelse af forskningsspørgsmålet).

For astrologien kan arbejdet give adgang til en væsentligt større forståelse af genstandsfeltet og følgelig en mulighed for mere præcise astrologiske tolkninger. Undersøgelsens udfald vil endvidere give en forståelse af astrologiens karakter som potentielt videnskabelig eller ej.

For videnskaben kan arbejdet bidrage til et virkelighedsbillede, der ikke kun rummer det objektive, men også det subjektive. Dette virkelighedsbillede kan måske tjene som metafysisk ramme for de fund inden for det 20. århundredes fysik (især kvantemekanik og kaosteori), der ellers kan være uforståelige.

For samfundet som helhed kan arbejdet bibringe en forståelse af menneskets rolle i verden, der rækker ud over den rent mekaniske. Verdenssamfundet befinder sig i en krise, der både involverer klimaproblemer, fattigdom og undertrykkelse. Krisen kan til dels tolkes som en meningskrise, der er affødt af den klassiske fysisks mekanistiske verdensbillede, der har betydet, at vi som mennesker opfatter os som adskilt fra verden – naturen og andre mennesker. Det er ikke vanskeligt at anvise praktiske løsninger på menneskehedens problemer, men de synes ikke at blive eksekveret, så længe det enkelte menneske savner et virkelighedsbillede med et mere globalt fokus. Det er vores håb, at AFCs arbejde i det lange løb kan bidrage til et sådant fokus.

Referencer

- Benski, Claude, et al. (1996). The "Mars Effect": A French Test of over 1,000 Sports Champions. Prometheus Books.
- Bishop, Robert (2015). Chaos. The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Winter 2015 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<http://plato.stanford.edu/archives/win2015/entries/chaos/>>.
- Carlson, Shawn (1985). A double-blind test of astrology. *Nature* 318 (6045): 419–425.
- Gauquelin, Michel (1955). *L'influence des astres : étude critique et expérimentale*. Paris: Éditions du Dauphin.
- Hanegraaf, Wouter J. (2012). Esotericism and the Academy – Rejected Knowledge in Western Culture.
- Kuhn, Thomas (1970). Imre Lakatos & Alan Musgrave, ed. *Proceedings of the International Colloquium in the Philosophy of Science* [held at Bedford college, Regent's Park, London, from July 11th to 17th 1965]. (Reprint. ed.). Cambridge: Cambridge Univ. Press.
- Larsen, Lars Steen, et al. (2016). *Astrologiens idéhistorie – fra Babylon til big bang*. Museum Astrologicum.
- Rudhyar, Dane. (1936). *The Astrology of Personality – a Re-Formulation of Astrological Concepts and Ideals, in Terms of Contemporary Psychology and Philosophy*. Lucis Publishing.
- Thornton, Stephen (2015). Karl Popper. The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Winter 2015 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <<http://plato.stanford.edu/archives/win2015/entries/popper/>> 🍏

Museets eget forlag

SAMTIDSHISTORIE

af Claus Houlberg

Egentlig begyndte det allerede ved stiftelsen af Astrologisk Museum, idet ambitionen hele tiden har været at skaffe dokumentation og at publicere. Efter blot fire år så vores tidsskrift SOPHIE dagens lys, og nedskrivningen af astrologiens danske historie kunne tage sin begyndelse. Denne aktivitet forsætter stadig, men fandt sin foreløbige kulmination i 2014 med udgivelsen af værket *Dansk Astrologis Historie* på det nystiftede forlag MUSEUM ASTROLOGICUM.

Men starten på forlaget skete reelt året før i slutningen af 2013, hvor museet tog initiativ til at få oversat den franske pioner Paul Choisnards lille værk om arveligheds-astrologi til dansk. Det er første gang i de knap 100 år, vi har haft moderne astrologi herhjemme, at den franske højastrologi ankommer på dansk jord. Og første gang der nu findes en bog om slægtsastrologi på vores sprog.

Museum Astrologicum

Det blev desuden starten på et lykkeligt samarbej-

de med astrologen, oversætteren og korrekturlæreren Leena Wåle, der også er cand. mag. i fransk. Men museumsfolk er forsigtige folk, så Choisnards bog *Arvelighed – set i nyt astrologisk lys* blev ikke udgivet på museets eget forlag. Dette var end ikke stiftet endnu, så bogen udkom i kommission på Forlaget Haristios. Til de forsigtiges overraskelse, så solgte denne lille nichebog udmærket, og der blev tilmed et lille overskud på kontoen.

Beslutningen blev derfor taget, at museet skulle have sit eget forlag, og for at betone rødderne tilbage i renæssancen, så fik det et latinsk navn: MUSEUM ASTROLOGICUM. Dermed var bolden givet op til, hvad der i dag er et af de mest publicerende specialforlag for astrologi. Før påsken 2016 har forlaget i alt 9 titler (pionerskrifter) i sit bagkatalog efter kun at have eksisteret i 2-3 år.

Det blev hurtigt klart, at forlaget havde to meget forskellige opgaver. Dels at rette blikket bagud mod de klassikere, der enten aldrig var blevet oversat til dansk eller som var næsten umulige at få fat på antikvarisk. Dels at være platform for nye landvindinger inden for dokumentation og forskning i astrologi. Hvilket for den sidste dels vedkom-

mende handler om udgivelser i det 21. århundrede. Det blev overvejet at kalde denne serie for Millennium-serien, men valget faldt på det mere beskrivende 'Ny dokumentation og forskning'.

Profilen tegner sig

Ud over 'Sophie-bogen' om den danske astrologis historie, udgav museet i julen 2014 bogen *Astrologisk Filosofi*, som er udsprunget af det høj-astrologiske tidsskrift CORNELIUS og en række artikler heri. Tonen var dermed slået an for udgivelse af vigtige, men ikke nødvendigvis let tilgængelige værker om astrologi.

Denne profil gjorde, at forlaget i 2015 opkøbte restoplaget af antologien *Anvendt Astrologi* redigeret af Karen Boesen. Bogen blev oprindeligt udgivet på forlaget Danske Astrologer, siden udgivet på Forlaget Galaxen, og nu fremover på museets forlag. Museet ejer også rettighederne til det box-sæt med tolv videoer, der blev skabt under kongressen af samme navn i 2006.

Endnu et eksperiment blev det til i 2016, hvor museet udgav *Politisk Astrologi* af englænderen Charles E. O. Carter. Det er forunderligt nok den

første bog på dansk om mundanastrologi, som er et vildtvoksende område der dækker alt andet end øjeblikastrologi (horarastrologi) og fødselsastrologi (natalastrologi). Her får vi en introduktion og begyndende systematisering af dette spændende og lovende felt, som formentlig bliver astrologernes nye udfordring at inddrage i deres praksis

Danske værker

Det lykkedes museet at opstøve en ikke særlig god fotokopi af den første moderne astrologibog, *Astrologi og Symbolik* af Ove Rosmon. Materialets stand umuliggjorde udgivelse i kopi, så der blev

tale om en gennemgribende nyopsætning, som udkom i efteråret 2014. Hvilket var en sproglig udfordring, da den var skrevet med 1920'ernes stavemåde og sprogbrug.

Året efter blev endnu en dansk klassiker nybearbejdet og udgivet. Det var *Astrologien astrologisk belyst* af Sven F. F. Svensson. Han havde før sin død i 1987 overgivet alt sit astrologiske materiale til vennen Gilbert Tjørnum, der som bekendt var museets første formand. Da han døde i 2010 havde han testamenteret hele sit omfattende astrologiske materiale til museet, som derved fik ejerskabet til Svenssons bog.

Endnu en håndfuld bøger ligger i 'pipe-linen' og de nyeste udgivelser behandles særskilt i det følgende. Det drejer sig især om to store værker, der kunne gå hen og blive moderne klassikere. Dels et lykkeligt samarbejde med I.C. Instituttet og *Horo-*

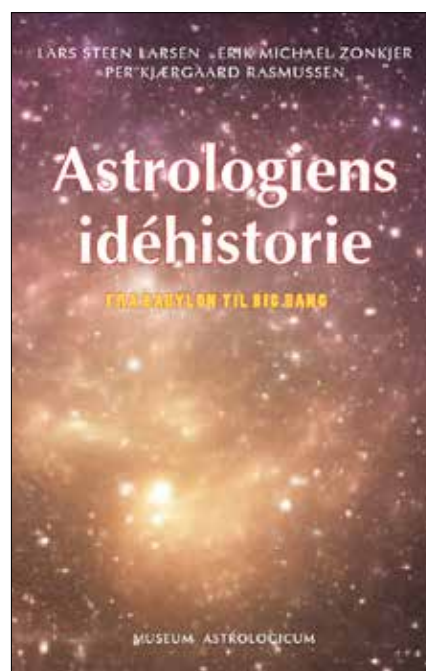
skopbladet Stjernerne om at få udgivet en mindebog om astrologen Christian Borup. Dels den monumentale udgivelse af *Astrologiens idéhistorie*, skrevet af triumviratet Per Kjærgaard Rasmussen, Erik Michael Zonkjer og Lars Steen Larsen.

Man kan sige, at forlaget MUSEUM ASTROLOGICUM her i 2016 har fundet sin stil og sin berettigelse i det astrologiske landskab. Man kan desuden sige, at forlaget indtil videre er det eneste, der har udtalte akademiske ambitioner med sine udgivelser. Hermed menes grundig research og dokumentation parret med en disciplineret anvendelse af kildemateriale. Dermed bidrager forlaget til at bygge grundmuren i den astrologiske lærdomsbygning til glæde for ikke blot nutiden, men også for kommende generationer af astrologer. Vi står i vore dage på tærskelen til en ny guldalder for astrologien.

Historie og perspektiver

En astronom, en religionshistoriker og en cand. mag., der alle er astrologer, er en så usædvanlig kombination af evner og indsigt, at der måtte komme et bemærkelsesværdigt værk ud af deres samarbejde. Deres første opus var *Astrologiens idé*, der udkom for mere end tyve år siden i 1995. Her i 2016 udgiver de nu under titlen *Astrologiens idéhistorie* en revideret og forøget udgave med markante opdateringer og 40% mere materiale.

Astronomen, mag. scient. Per Kjærgaard Rasmussen kan hævdes at være den første astronom siden Tych Brahe, der tillige er astrolog. Han er gået sammen med cand. mag. Erik Michael Zonkjer og religionshistorikeren, dr. phil. Lars Steen Larsen. Sidstnævnte vil måske erindres som gammel formand for den nu hedengangne Sammenslutning af Fagastrologer (SAFA).

Førsteudgaven udkom på Gyldendals Forlag i et enkelt oplag, og var klart forud for sin tid. I dag er den astrologiske bevågenhed og bevidsthed af en langt mere dybgående og oplyst karakter, hvorfor forlaget MUSEUM ASTROLOGICUM tog initiativ til udgivelsen, som er med støtte fra *Fonden for Ånd Vækst og Bevidsthed*. Bogen er udkommet i påsken 2016, indbundet i samme format og udstyr som Gyldendal-udgaven.

To dele

Værket er specielt ved at det er delt i to dele, dels en historisk del og dels en perspektiverende del, der blandt andet inddrager nye astronomiske opdagelser og skitserer en mulig astrologisk tydning af dem. Værket peger på denne måde ikke blot bagud, men tager også et modigt skridt ind i fremtiden. Værket er af akademisk kvalitet med et vældigt noteapparat og mange litteraturhenvisninger, så læseren får mulighed for at fordybe sig og søge supplerende viden om oprindelsen til den astrologi, vi i dag benytter os af i Vesten.

Den havde sin vugge i Mesopotamiens gamle Babylon og bringer os op til nutidens opfattelse af universet. Deraf undertitlen *fra Babylon til Big Bang*. Vi bliver som læsere taget kyndigt ved hånden og ledt gennem Europas kulturperioder, alt

forfattet i et læseligt sprog. Man kan sige at dette værk i lige høj grad er skrevet for den læge læser, der nysgerrigt vil vide mere, som for den erfarne astrolog, der søger viden om fagets rødder.

Som noget ganske særligt, rummer værket i appendiks en oversættelse fra latin af Tycho Brahes tydning af Chr IV's horoskop. Endda med tillæg om hans tydningsmetoder. Dermed er der skabt et ganske unikt studiemateriale for de astrologiske studerende, der ønsker indsigt i renæssancens tydningsmetodik.

Fra et astrologisk perspektiv står vi nu herhjemme med et ganske enestående værk på digre 434 sider. Det er en længe savnet fundamentsten i den astrologiske lærdomsbygning, og den vil blive stående som reference i mange årtier frem.

Stjerner og artikler

Gennem et halvt århundrede har astrologen Christian Borup været en markant og toneangivende skikkelse herhjemme. Desuden var han velanskrevet ude i verden på de mange kongresser, han deltog i. Han skrev mange artikler, især i hans elskede lille blad, *Stjernerne*, men han skrev kun én bog i sin løbebane: *Astrologi for nysgerrige*.

Derfor er det en lille genistreg, at Lillian B. Jensen har samlet et omfattende udvalg af hans bedste artikler til en bog. Først blev den udgivet som e-bog, men ved mellemkomst af MUSEUM ASTROLOGICUM, museets forlag, foreligger den nu også i trykt udgave. Et digert værk på 374 sider.

Tydning og filosofien

Bogens materiale består dels af horoskoptydninger, dels af gode historier og filosofiske artikler. Disse bliver krydret med mindeord fra astrologer i

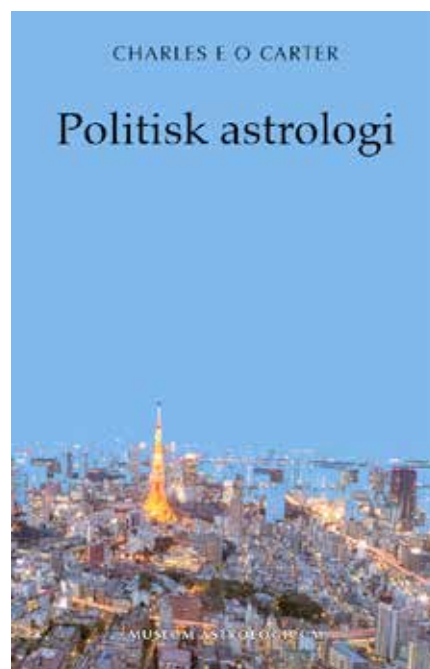

det meste af verden. Det er simpelthen første gang i dansk astrologis historie, at en astrolog på denne måde er blevet hædret med en mindebog. En historisk udgivelse med andre ord.

Artiklerne giver et glimrende tværsnit af Christians løbebane, begyndende med hans allerførste artikel, der tidligt viste hans talent som formidler. Han evnede den sjældne kombination af at være underholdende uden at give køb på den faglige

stringens. Christians bortgang i en alder af blot 61 år, bliver måske delvist opvejet af, at vi nu kan møde ham i denne mindebog, veloplagt og veltalende. En bog til mange timers, dages og års fordybelse og inspiration.

Eneste anke er, at hans fødselsdata på sælsom vis er forblevet en hemmelighed i bogen, uagtet at de findes både i Astrodata og i artikler i amerikanske tidsskrifter.

Mundan astrologi

For første gang udkommer en bog om mundanastrologi på dansk. Det er en oversættelse af Charles Carters klassiske *Politisk astrologi*, som er en introduktion til emnet, set med moderne briller. Bogen rummer en klassifikation af den mundane astrologis mange felter, idet forfatteren definerer denne gren af astrologien som alt det, der hverken er natalastrologi eller horarastrologi. Altså kort sagt 'resten', hvilket er lidt af en rodebutik.

Cartser skelner indledningsvis mellem på den ene side astrologi for naturbegivenheder såsom vulkanudbrud, oversvømmelser og andre naturfænomener og på den anden side kulturbestemte begivenheder såsom krigsudbrud, præsidentvalg og andre menneskeskabte fænomener. Den politiske astrologi hører klart til den sidste gruppe, og bogen handler alene herom.

Bogen søger at systematisere de metoder, man kan anvende, og benytter mest datamateriale fra Anden Verdenskrig, hvilket dog ikke ændrer på den klare systematik og værdi i nutiden.

Det er glædeligt, at vi nu efter snart 100 års moderne astrologi herhjemme omsider kan få den første introduktion til et så vældigt fagområde. En af årsagerne til at så få astrologer har givet sig i kast med mundanastrologien kan måske søges i, at emnet involverer en vældig masse synastri. Teknikken i at sammenligne horoskoper og anskue gruppehoroskoper har været sørgeligt forsømt herhjemme, så man kan kun håbe, at denne udgivelse vil animere til, at synastri igen bliver pensum på de astrologiske skoler. Dermed vil vi over tid måske kunne se mundanastrologiens fascinerende emnefelt blomstre op. 🍏

Tidsskriftet Sophie udgives efter behov af Astrologisk Museum. Tidligere numre kan findes på Museets hjemmeside: www.asmu.dk/pub
Museets bestyrelse udgør redaktionen, og ansv. red er Formanden. Artikler udtrykker forfatterens synspunkter og ikke nødvendigvis Museets.